

Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (pirmoji kolegija) SPRENDIMAS

2012 m. rugsėjo 6 d.*

„Teismų bendradarbiavimas civilinėse bylose — Reglamentas (EB) Nr. 44/2001 — Vykdytas — Ginčijimo motyvai — Pranešimo apie bylos iškėlimo dokumentą nebuvimas — Sprendimą vykdančio teismo kontrolė — Apimtis — Pažymėjime nurodytos informacijos vertė — Viešosios tvarkos pažeidimas — Nemotyvuotas teismo sprendimas“

Byloje C-619/10

dėl *Augstākās tiesas Senāts* (Latvija) 2010 m. gruodžio 10 d. sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2010 m. gruodžio 29 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Trade Agency Ltd

prieš

Seramico Investments Ltd

TEISINGUMO TEISMAS (pirmoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas A. Tizzano (pranešėjas), teisėjai M. Safjan, M. Ilešič, E. Levits ir M. Berger,

generalinė advokatė J. Kokott,

posėdžio sekretorė C. Strömholm, administratorė,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2012 m. vasario 8 d. posėdžiui,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

- *Trade Agency Ltd*, atstovaujamos *zvērīnāts advokāts* V. Tihonovs,
- *Seramico Investments Ltd*, atstovaujamos *zvērīnāts advokāts* J. Salims,
- Latvijos valdības, atstovaujamos M. Borkoveca ir A. Nikolajeva bei I. Kalniņš,
- Vokietijos valdības, atstovaujamos T. Henze ir J. Kemper,
- Airijos, atstovaujamos D. O'Hagan, padedamo SC A. Collins,
- Prancūzijos valdības, atstovaujamos G. de Bergues, B. Beaupère-Manokha ir N. Rouam,

* Proceso kalba: latvių.

- Italijos vyriausybės, atstovaujamos G. Palmieri, padedamos *avvocato dello Stato* P. Gentili,
- Lietuvos vyriausybės, atstovaujamos D. Kriauciūno ir R. Krasuckaitės,
- Nyderlandų vyriausybės, atstovaujamos C. M. Wissels ir B. Koopman,
- Lenkijos vyriausybės, atstovaujamos M. Szpunar, M. Arciszewski ir B. Czech,
- Portugalijos vyriausybės, atstovaujamos L. Inez Fernandes,
- Jungtinės Karalystės vyriausybės, atstovaujamos S. Hathaway, padedamo baristerio A. Henshaw,
- Europos Komisijos, atstovaujamos A.-M. Rouchaud-Joët ir A. Sauka,

susipažinęs su 2012 m. balandžio 26 d. posėdyje pateikta generalinės advokatės išvada,

priima šį

Sprendimą

- 1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą susijęs su 2000 m. gruodžio 22 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 44/2001 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo (OL L 12, 2001, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk., 4 t., p. 42) 34 straipsnio 1 ir 2 punktų išaiškinimu.
- 2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant *Trade Agency Ltd* (toliau – *Trade Agency*) ir *Seramico Investments Ltd* (toliau – *Seramico*) ginčą dėl *High Court of Justice (England & Wales), Queen’s Bench Division* (Jungtinė Karalystė) už akių priimto sprendimo pripažinimo ir vykdymo Latvijoje remiantis Reglamentu Nr. 44/2001.

Teisinis pagrindas

Reglamentas Nr. 44/2001

- 3 Reglamento Nr. 44/2001 16–18 konstatuojamosiose dalyse skelbiama:

- „16) Tarpusavio pasitikėjimas, vykdamas teisingumą Bendrijoje, pateisina valstybėje narėje priimtų teismo sprendimų automatišką pripažinimą, nepradedant jokio proceso, išskyrus tuos atvejus, kai kyla ginčas.
- 17) Vadovaujantis tuo pačiu tarpusavio pasitikėjimo principu, vienoje valstybėje narėje priimto teismo sprendimo vykdymo kitoje valstybėje narėje procesas turi būti veiksmingas ir greitas. Tuo tikslu teismo sprendimas turėtų būti paskelbtas vykdytinu automatiškai, formaliai patikrinus pateiktus dokumentus, nepaliekant teismui jokios galimybės savo iniciatyva nurodyti bet kokį sprendimo nevykdymo pagrindą pagal šį reglamentą.
- 18) Tačiau gerbti gynybos teises reiškia, kad gynėjas gali rungtyniškame procese apskusti teismo sprendimo paskelbimą vykdytinu, jeigu jis mano, kad yra bent vienas sprendimo nevykdymo pagrindas. Ieškoviui taip pat reikėtų sudaryti galimybę pasinaudoti žalos atlyginimo procesu, jeigu jo prašymas paskelbti teismo sprendimą vykdytinu atmetamas.“

4 Šio reglamento 34 straipsnio 1 ir 2 punktuose nustatyta:

„Teismo sprendimas nėra pripažįstamas:

- 1) jei toks pripažinimas yra aiškiai prieštaraujantis valstybės narės, kurioje siekiama jį pripažinti, viešajai tvarkai;
- 2) jei jis buvo priimtas atsakovui nedalyvaujant procese, ir jei atsakovas neturėjo galimybės laiku ir tinkamu būdu gauti bylos iškelimo arba lygiaverčio dokumento, kad galėtų susitarti dėl savo gynybos, išskyrus jei atsakovas nepradėjo proceso siekdamas apskūsti tokį sprendimą, kai tai jam buvo įmanoma padaryti.“

5 Minėto reglamento 35 straipsnyje numatyta:

„1. Be to, sprendimas nėra pripažįstamas, jei jis prieštarauja II skyriaus 3, 4 ar 6 skirsniams, arba 72 straipsnyje numatytu atveju.

2. Nagrinėdamas pirmiau minėtoje dalyje numatytus jurisdikcijos pagrindus, prašomas teismas ar kompetentinga institucija yra įpareigotas kilmės valstybės narės teismo faktų aiškinimu.

3. Priklausomai nuo 1 dalies, kilmės valstybės narės teismo jurisdikcija gali nebūti peržiūrima. 34 straipsnio 1 punkte minimas viešosios tvarkos kriterijus negali būti taikomas taisyklėms dėl jurisdikcijos.“

6 To paties reglamento 36 straipsnyje nustatyta:

„Jokiomis aplinkybėmis užsienio teismo sprendimas negali būti peržiūrimas iš esmės.“

7 Reglamento Nr. 44/2001 41 straipsnis suformuluotas taip:

„Sprendimas paskelbiamas vykdytinu iš karto, kai užbaigiami 53 straipsnyje nurodyti formalumai, jo neperžiūrint 34 ir 35 straipsniuose nurodyta tvarka. Šalis, kurios atžvilgiu sprendimas yra vykdytinas, šiame bylos proceso etape neturi jokios teisės pateikti prašymo.“

8 Šio reglamento 42 straipsnyje numatyta:

„1. Pareiškėjas iš karto informuojamas apie nutartį, susijusią su prašymu dėl teismo sprendimo paskelbimo vykdytinu valstybės narės, kurioje prašoma vykdyti sprendimą, įstatymo nustatyta tvarka.

2. Prašymas dėl teismo sprendimo paskelbimo vykdytinu pateikiamas šaliai, kurios atžvilgiu prašoma vykdyti sprendimą, kartu su teismo sprendimu, jeigu jis minėtai šaliai dar nepateiktas.“

9 To paties reglamento 43 straipsnyje nustatyta:

„1. Bet kuri šalis gali apskūsti nutartį, susijusią su prašymu dėl teismo sprendimo paskelbimo vykdytinu.

2. Skundas turi būti pateiktas III priedo sąrašė nurodytam teismui.

3. Skundas nagrinėjamas pagal konfliktų sprendimo tvarką reglamentuojančias taisykles.

4. Jeigu šalis, kurios atžvilgiu prašoma vykdyti sprendimą, neatvyksta į apeliacinę teisimą, nagrinėjantį bylą, susijusią su pareiškėjo pateikta apeliacija, 26 straipsnio 2–4 dalys taikomos netgi tuomet, kai šalies, kurios atžvilgiu prašoma vykdyti sprendimą, nuolatinė gyvenamoji vieta yra bet kurioje valstybėje narėje.

5. Skundas dėl sprendimo paskelbimo vykdytinu turi būti priimtas per vieną mėnesį nuo įteikimo. Jeigu šalies, kurios atžvilgiu prašoma vykdyti sprendimą, nuolatinė gyvenamoji vieta yra valstybėje narėje, kitoje nei valstybė narė, kurioje sprendimas buvo paskelbtas vykdytinu, laikotarpis, per kurį jį galima apskusti, yra du mėnesiai ir skaičiuojamas nuo jo įteikimo minėtai šaliai asmeniškai arba nuo pristatymo į jos gyvenamąją vietą dienos. Šis laikotarpis negali būti pratęstas remiantis atstumu.“

10 Reglamento Nr. 44/2001 45 straipsnyje numatyta:

„1. Teismas, kuriam pateikiama 43 arba 44 straipsnyje nurodytas skundas, vykdymo reikalavimą atmeta arba patenkina tik esant vienai iš priežasčių, nustatytų 34 ir 35 straipsniuose. Teismas nutartį priima iš karto.

2. Užsienio teismo priimtas sprendimas iš esmės negali būti peržiūrimas jokiais aplinkybėmis.“

11 Šio reglamento 54 straipsnis suformuluotas taip:

„Valstybės narės, kurioje buvo priimtas teismo sprendimas, teismas arba kompetentinga institucija bet kurios suinteresuotosios šalies prašymu išduoda šio reglamento V priede nurodytą standartinės formos pažymėjimą.“

12 To paties reglamento 55 straipsnyje skelbiama:

„1. Jeigu 54 straipsnyje nurodytas pažymėjimas nepateikiamas, teismas arba kompetentinga institucija gali nustatyti jo pateikimo laiką arba priimti lygiavertį dokumentą ar, jeigu ji mano, kad turi pakankamai informacijos, apsieiti be minėto pažymėjimo.

2. Jeigu teismas arba kompetentinga institucija reikalauja, reikia pateikti šių dokumentų vertimą. Vertimą patvirtina vienoje iš valstybių narių specialiai įgaliotas asmuo.“

13 Reglamento Nr. 44/2001 V priedo 4.4 punkte numatyta, kad valstybės narės, kurioje buvo priimtas sprendimas, teismo parengtame pažymėjime nurodoma „bylos, kurioje buvo priimtas teismo sprendimas dėl neatvykimo į teisminį bylos nagrinėjimą, iškėlimo dokumento pateikimo data“.

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

14 *Seramico* pateikė *High Court* ieškinį su reikalavimu priteisti iš *Trade Agency Limited* ir *Hill Market Menagement LLP* 289 122,10 GBP sumą.

15 Kaip matyti iš bylos medžiagos ir *High Court* pateiktos informacijos, apie teismui pateiktą dokumentą, kuriuo pradėta ši byla, atsakovėms pranešta 2009 m. rugsėjo 10 d.

16 Tačiau, kadangi *Trade Agency* nepateikė jokie atsiliepimo į ieškinį, *High Court* 2009 m. spalio 8 d. priėmė šios bendrovės nenaudai sprendimą už akių, kurį pagrindė tokiais motyvais: „atsakovė neatsiliepė į jai įteiktą ieškinį, todėl įpareigojama sumokėti ieškovei 289 122,10 GBP dydžio skolą ir palūkanas, skaičiuojamas iki sprendimo priėmimo, taip pat 130 GBP dydžio bylinėjimosi išlaidas. Iš viso ieškovei turi būti sumokėta 293 582,98 GBP dydžio suma“.

- 17 2009 m. spalio 28 d. *Seramico* pateikė *Rīgas pilsētas Ziemeļu rajona tiesa* (Rygos miesto šiaurinės dalies apylinkės teismas, Latvija) prašymą pripažinti ir vykdyti Latvijoje *High Court* priimtą sprendimą. Prie šio prašymo buvo pridėta minėto sprendimo kopija ir Reglamento Nr. 44/2001 54 straipsnyje numatytas pažymėjimas (toliau - pažymėjimas).
- 18 *Rīgas pilsētas Ziemeļu rajona tiesa* patenkino šį prašymą 2009 m. lapkričio 5 d. sprendimu.
- 19 2010 m. kovo 3 d. *Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija* (Rygos apygardos teismo civilinių bylų skyrius, Latvija) atmetė *Trade Agency* dėl šio sprendimo pateiktą apeliacinį skundą.
- 20 Tada ši bendrovė pateikė kasacinį skundą *Augstākās tiesas Senāts* [Aukščiausiojo teismo senatas (kasacinė instancija)] tvirtindama, kad prašymas dėl *High Court* sprendimo pripažinimo ir vykdymo Latvijoje turėjo būti atmetas motyvuojant, pirma, tuo, kad per Jungtinėje Karalystėje vykusį procesą buvo pažeistos teisės į gynybą, nes ji nebuvo informuota apie ieškinio pateikimą *High Court*, ir, antra, kad šio teismo priimtas sprendimas akivaizdžiai prieštaravo Latvijos viešajai tvarkai, nes visiškai nebuvo motyvuotas.
- 21 Šiuo aspektu *Augstākās tiesas Senāts* visų pirma pažymėjo, jog, žinoma, akivaizdu, atsižvelgiant į Reglamento Nr. 44/2001 54 straipsnio tikslus, kad jei su užsienio teismo sprendimu pateiktas pažymėjimas, teismas, gavęs prašymą jį vykdyti, atsižvelgdamas, be kita ko, į šio reglamento 16 ir 17 konstatuojamosiose dalyse skelbiamą valstybių narių tarpusavio pasitikėjimo vykdant teisingumą principą, gali tik remtis šiame pažymėjime nurodyta informacija tiek, kiek tai susiję su atsakovo informavimu, nereikalaujamas kitų įrodymų.
- 22 Tačiau remdamasis 2006 m. gruodžio 14 d. Sprendimu *ASML (C-283/05)*, Rink. p. I-12041, 29 punktas) šis teismas pažymi, kad panašu, jog tokia išvada prieštarauja Teisingumo Teismo praktikai, kurioje pripažįstama, kad, atsižvelgiant į Reglamentu Nr. 44/2001 nustatytą sistemą, teismo procese nedalyvavusio atsakovo teisių paaiskinimas užtikrinamas dviguba kontrole, kurią atlieka ir teismas, gavęs prašymą pripažinti ir vykdyti užsienio teismo sprendimą.
- 23 Antra, dėl Latvijos viešosios tvarkos pažeidimo *Augstākās tiesas Senāts* konstatavo, kad yra ryšys tarp jo ir 1950 m. lapkričio 4 d. Romoje pasirašyta Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencija (toliau – EŽTK) ir Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartija (toliau – Chartija) saugomų pagrindinių teisių.
- 24 Konkrečiai kalbant, atsižvelgdamas į tai, kad EŽTK 6 straipsnio 1 dalis, kurią atitinka Chartijos 47 straipsnis, Europos Žmogaus Teisių Teismo buvo aiškinama kaip nustatanti nacionaliniams teismams pareigą savo sprendimuose nurodyti motyvus, dėl kurių šie sprendimai buvo priimti, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, kad, remiantis Reglamento Nr. 44/2001 34 straipsnio 1 punktu, turi būti galima atsisakyti pripažinti užsienio teismo sprendimą, kuriuo pažeidžiama tokia pareiga. Tačiau išlieka neaiškumų dėl klausimo, ar sprendimas, kaip antai nagrinėjamas pagrindinėje byloje, kuriame nėra jokių argumentų dėl prašymo pagrįstumo, iš tiesų prieštarauja minėtam 47 straipsniui.
- 25 Tokiomis aplinkybėmis *Augstākās tiesas Senāts* nutarė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:
- „1. Tuo atveju, kai su užsienio teismo sprendimu pateikiamas <...> pažymėjimas, nepaisant to, kad atsakovas prieštarauja tvirtindamas, kad jam nebuvo įteiktas kilmės valstybėje narėje pareikštas ieškiny, ar valstybės narės, kurioje prašoma pripažinti minėtą sprendimą, teismas, nagrinėdamas Reglamento Nr. 44/2001 34 straipsnio 2 punkte numatytą nepripažinimo pagrindą, turi kompetenciją pats tikrinti, ar pažymėjime pateikta informacija pagrįsta įrodymais? Ar tokia didelė

valstybės narės, kurioje prašoma pripažinti teismo sprendimą, teismo kompetencija atitinka Reglamento Nr. 44/2001 16 ir 17 konstatuojamosiose dalyse pripažįstamą valstybių narių tarpusavio pasitikėjimą vykdant teisingumą principą?

2. Ar už akių priimtas sprendimas, kuriuo ginčas išsprendžiamas iš esmės nenagrinėjant nei ieškinio dalyko, nei jo pagrindų ir kuriame nepateikiamas joks argumentas dėl ieškinio pagrįstumo esmės, suderinamas su [Chartijos] 47 straipsniu ir nepažeidžia jame įtvirtintos atsakovo teisės į teisingą bylos nagrinėjimą?“

Dėl prejudicinių klausimų

Dėl pirmojo klausimo

- 26 Pateikdamas pirmąjį klausimą *Augstākās tiesas Senāts* iš esmės klausia, ar Reglamento Nr. 44/2001 34 straipsnio 2 punktą, į kurį daroma nuoroda šio reglamento 45 straipsnio 1 dalyje, skaitomas kartu su šio reglamento 16 ir 17 konstatuojamosiomis dalimis, turi būti aiškinamas taip, kad jei atsakovas pateikia ieškinį dėl išvados, kuria konstatuojama, jog sprendimo priėmimo valstybėje narėje už akių priimtas sprendimas, su kuriuo pateikiamas pažymėjimas, vykdytinas, ir jame tvirtina, kad jam nebuvo pranešta apie dokumento, kuriuo remiantis pradėtas procesas, pateikimą, tokį ieškinį gavęs valstybės narės teismas turi kompetenciją patikrinti minėtame pažymėjime nurodytos informacijos ir įrodymų atitiktį.
- 27 Norint atsakyti į šį klausimą, Reglamento Nr. 44/2001 34 straipsnio 2 punktą reikia aiškinti atsižvelgiant ne tik į šios nuostatos formuluotę, bet ir į šiuo reglamentu įtvirtintą sistemą bei juo siekiamus tikslus.
- 28 Kalbant apie minėtu reglamentu įtvirtintą sistemą, reikia pažymėti, kad iš jo 17 konstatuojamosios dalies matyti, jog per sprendimo, priimto kitoje valstybėje narėje, vykdymo valstybėje narėje, kurioje prašoma šį sprendimą pripažinti, procedūrą turi būti tik formaliai patikrinami dokumentai, būtini norint sprendimą pripažinti vykdytinu toje valstybėje narėje (žr. 2011 m. spalio 13 d. Sprendimo *Prism Investments*, C-139/10, Rink. p. I-9511, 28 punktą).
- 29 Kaip matyti iš Reglamento Nr. 44/2001 41 straipsnio, pateikus tokį prašymą sprendimo vykdymo valstybės narės valdžios institucijos, priimdamos nutartį pripažinti tokį sprendimą vykdytinu, per pirmąjį procedūros etapą turi tik patikrinti, ar tenkinami šie formalūs reikalavimai. Todėl per šį procedūros etapą jos visiškai negali nagrinėti jokių bylos, išspręstos sprendimu, kurį prašoma įvykdyti, faktinių ir teisinių aplinkybių (žr. minėto Sprendimo *Prism Investments* 30 punktą).
- 30 Taikant Reglamento Nr. 44/2001 42 straipsnio 2 dalį, toks pripažinimas konstatuojant, kad sprendimas vykdytinas, vis dėlto turi būti pateikiamas arba apie jį pranešama šaliai, prieš kurią prašoma sprendimą vykdyti galbūt kartu su kilmės valstybėje narėje priimtu sprendimu, jeigu jis šiai šaliai dar nebuvo pateiktas arba apie jį nebuvo pranešta.
- 31 Pagal Reglamento Nr. 44/2001 43 straipsnį minėtas pripažinimas, kuriuo konstatuojama, kad sprendimas vykdytinas, per antrąjį proceso etapą gali būti suinteresuoto atsakovo pateikto ieškinio teismui objektas. Pagrindai, kuriais galima grįžti skundą, aiškiai ir išsamiai išdėstyti šio reglamento 34 ir 35 straipsniuose, į kuriuos daroma nuoroda jo 45 straipsnyje (šiuo klausimu žr. minėto Sprendimo *Prism Investments* 32 ir 33 punktus).
- 32 Konkrečiai kalbant apie motyvą, nurodytą Reglamento Nr. 44/2001 34 straipsnio 2 punkte, į kurį daroma nuoroda šio reglamento 45 straipsnio 1 dalyje, reikia konstatuoti, kad juo siekiama užtikrinti atsakovo, neatvykusio į procesą, teisių paisymą per procesą, pradėtą sprendimo priėmimo valstybėje

narėje, taikant dvigubos kontrolės sistemą (žr. minėto Sprendimo *ASML* 29 punktą). Pagal šią sistemą sprendimo vykdymo valstybės narės teismas gavęs ieškinį privalo atsisakyti vykdyti užsienio teismo už akių priimtą sprendimą arba panaikinti tokį atsisakymą, jei bylos iškėlimo ar lygiavertis dokumentas nebuvo pateiktas procese nedalyvavusiam atsakovui arba apie jį jam nebuvo pranešta per tinkamą laiką ir tokiu būdu, kad jis galėtų gintis, nebent jis nepateikė ieškinio dėl šio sprendimo jo priėmimo valstybės narės teismui, nors turėjo teisę tai padaryti.

- 33 Šiomis aplinkybėmis akivaizdu, kad klausimas, ar minėtas atsakovas gavo pranešimą apie bylos iškėlimo dokumentą, yra svarbus bendro faktinio pobūdžio vertinimo elementas (šiuo klausimu žr. 1981 m. birželio 16 d. Sprendimo *Kloms*, 166/80, Rink. p. 1593, 15 ir 18 punktus), kurį turi atlikti sprendimo vykdymo valstybės narės teismas, siekdamas patikrinti, ar šis atsakovas turėjo pakankamai laiko, kad pasirengtų gynybai arba imtųsi reikalingų veiksmų, kad būtų išvengta sprendimo priėmimo už akių.
- 34 Tai nurodžius reikia pažymėti, kad tai, jog prie užsienio teismo priimto sprendimo pateiktas pažymėjimas, neturėtų riboti vertinimo, kurį, taikant dvigubą kontrolę, turėtų atlikti sprendimo vykdymo valstybės narės teismas, kai analizuotų Reglamento Nr. 44/2001 34 straipsnio 2 punkte minimą ginčijimo motyvą.
- 35 Visų pirma reikia konstatuoti, kad, kaip pažymėjo generalinė advokatė savo išvados 31 punkte, jokia Reglamento Nr. 44/2001 nuostata aiškiai nedraudžiama sprendimo vykdymo valstybės narės teismui patikrinti pažymėjime nurodytos faktinės informacijos, nes pagal šio reglamento 36 straipsnį ir 45 straipsnio 2 dalį draudimas peržiūrėti iš esmės susijęs tik su sprendimo priėmimo valstybės narės teismo sprendimu.
- 36 Be to, reikia pažymėti, kaip nurodo generalinė advokatė savo išvados 35 punkte, kad tuo atveju, kai teismas ar institucija, kompetentinga išduoti pažymėjimą, nebūtinai prilygsta sprendimą, kurį prašoma įvykdyti, priėmusiam teismui ar institucijai, ta pati informacija gali būti tik absoliučiai nurodomojo pobūdžio, turinčio tik aiškinamąją vertę. Tai lemia ir galimybė pateikti tokį pažymėjimą, o jeigu jis nepateikiamas, pagal Reglamento Nr. 44/2001 55 straipsnį sprendimo vykdymo valstybės narės teismas, kompetentingas priimti nutartį, kuria konstatuojamas sprendimo vykdymas, gali priimti lygiavertį dokumentą arba, jei mano, kad jam informacijos pakanka, atsisakyti reikalauti, kad toks dokumentas būtų pateiktas.
- 37 Galiausiai, kaip nurodė generalinė advokatė savo išvados 44 punkte, reikia patikslinti, kad, kaip matyti ir iš pačios minėto reglamento V priedo formuluotės, pažymėjime nurodyta informacija apima tik „bylos, kurioje buvo priimtas teismo sprendimas dėl neatvykimo į teisminį bylos nagrinėjimą, iškėlimo dokumento pateikimo arba pranešimo apie jį datą“, ir nėra kitų naudingų nuorodų siekiant patikrinti, ar atsakovas turėjo galimybę apsiginti, kaip antai įteikimo ar pranešimo tvarka arba jo adresas.
- 38 Remiantis tuo darytina išvada, kad analizuojant Reglamento Nr. 44/2001 34 straipsnio 2 punkte nurodytą ginčijimo motyvą, į kurį daroma nuoroda jo 45 straipsnio 1 dalyje, sprendimo vykdymo valstybės narės teismas turi kompetenciją atlikti savarankišką visų įrodymų vertinimą ir prireikus taip patikrinti jų ir pažymėjime nurodytos informacijos atitiktį, kad pirmiausia būtų įvertinta, ar procese nedalyvavęs atsakovas gavo bylos iškėlimo dokumentą arba ar apie jį jam buvo pranešta, ir, antra, ar tai buvo padaryta per tinkamą laiką ir tokiu būdu, kad jis galėtų apsiginti.
- 39 Šią išvadą patvirtina Reglamentu Nr. 44/2001 siekiami tikslai.
- 40 Šiuo aspektu reikia patikslinti, kad, kaip matyti iš šio reglamento 16 ir 17 konstatuojamųjų dalių, jame numatyta pripažinimo ir vykdymo sistema grindžiama tarpusavio pasitikėjimu dėl teisingumo vykdymo Europos Sąjungoje. Toks pasitikėjimas reikalauja, kad vienoje valstybėje narėje priimti teismo sprendimai būtų ne tik visiškai pripažįstami kitoje valstybėje narėje, bet ir kad procedūra, kuria siekiama juos padaryti vykdytinus kitoje valstybėje, taip pat būtų veiksminga ir greita (žr. minėto Sprendimo *Prism Investments* 27 punktą).

- 41 Šiomis aplinkybėmis pažymėjimo funkcija, konkrečiai kalbant, yra palengvinti per pirmąją procedūros etapą deklaracijos, kuria konstatuojamas sprendimo priėmimo valstybėje narėje priimto sprendimo vykdymas, priėmimą, dėl kurio jo išdavimas tampa beveik automatiškas, kaip tai aiškiai skelbiama Reglamento Nr. 44/2001 17 konstatuojamojoje dalyje.
- 42 Vis dėlto, kaip matyti iš nusistovėjusios teismų praktikos, šis tikslas negali būti pasiekiamas kaip nors apribojant teisę į gynybą (šiuo klausimu žr. minėto Sprendimo *ASML* 23 ir 24 punktus ir juose nurodytą teismo praktiką).
- 43 Iš tiesų Teisingumo Teismas jau yra nusprendęs, jog iš Reglamento Nr. 44/2001 16–18 konstatuojamųjų dalių aiškiai matyti, kad jame numatyta sprendimo pripažinimo arba vykdymo apskundimo sistema skirta įtvirtinti teisingą tarpusavio pasitikėjimo teisingumo vykdymu Sąjungoje ir teisės į gynybą užtikrinimo pusiausvyrą, sudarant sąlygas atsakovui prireikus pateikti skundą, nagrinėtiną pagal ginčo teisenos taisykles, dėl teismo sprendimo paskelbimo vykdytinu, jeigu jis mano, kad yra bent vienas pagrindas nevykdyti sprendimo (šiuo klausimu žr. 2009 m. balandžio 28 d. Sprendimo *Apostolides*, C-420/07, Rink. p. I-3571, 73 punktą).
- 44 Būtent per šį antrą procedūros etapą, pradėtą sprendimo vykdymo valstybėje narėje tik jei atsakovas pateikia ieškinį dėl sprendimo pripažinimo vykdytinu, Reglamentu Nr. 44/2001 nustatytas, kaip tai buvo priminta šio sprendimo 32 punkte, dvigubos kontrolės mechanizmas, kuriuo siekiama, be kita ko, užtikrinti procese nedalyvavusio atsakovo teisių paisymą ne tik per pirminį sprendimo priėmimo valstybės narės procesą (šiuo klausimu žr. minėto Sprendimo *ASML* 30 punktą), bet ir per sprendimo vykdymo procesą sprendimo vykdymo valstybėje narėje (šiuo klausimu žr. minėto Sprendimo *ASML* 31 punktą).
- 45 Dėl to, kad šiame etape ribojama sprendimo vykdymo valstybės narės teismo turima nagrinėjimo kompetencijos apimtis remiantis vieninteliu motyvu, kad buvo pateiktas pažymėjimas, kontrolė, kurią šis teismas turi atlikti, netektų veiksmingumo, todėl trukdytų įgyvendinti tikslą – užtikrinti, kad būtų paisoma minėtame reglamente numatytų teisių į gynybą, skelbiamą jo 18 konstatuojamojoje dalyje.
- 46 Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, į pirmąjį klausimą reikia atsakyti taip: Reglamento Nr. 44/2001 34 straipsnio 2 punktą, į kurį nuoroda daroma šio reglamento 45 straipsnio 1 dalyje, skaitomas kartu su šio reglamento 16 ir 17 konstatuojamosiomis dalimis, turi būti aiškinamas taip, kad jei atsakovas pateikia ieškinį dėl išvados, kuria konstatuojama, jog sprendimo priėmimo valstybėje narėje už akių priimtas sprendimas, su kuriuo pateikiamas pažymėjimas, vykdytinas, ir jame tvirtina, kad jam nebuvo pranešta apie dokumento, kuriuo remiantis pradėtas procesas, pateikimą, tokį ieškinį gavęs valstybės narės teismas turi kompetenciją patikrinti minėtame pažymėjime nurodytos informacijos ir įrodymų atitiktį.

Dėl antrojo klausimo

- 47 Pateikdamas antrąjį klausimą prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės klausia, ar pagal Reglamento Nr. 44/2001 34 straipsnio 1 punktą, į kurį daroma nuoroda jo 45 straipsnio 1 dalyje, sprendimo vykdymo valstybės narės teismas, remdamasis viešosios tvarkos išlyga, gali atsisakyti vykdyti už akių priimtą teismo sprendimą išsprendus bylą iš esmės, kuriame nepateiktas nei ieškinio dalyko, nei jo pagrįstumo vertinimas ir kuriame nėra jokių argumentų dėl jo pagrįstumo, motyvuodamas tuo, kad juo pažeidžiama atsakovo teisė į Chartijos 47 straipsnyje numatytą teisingą procesą.

- 48 Pirmiausia reikia priminti, kad, remiantis nusistovėjusia teismo praktika, Reglamento Nr. 44/2001 34 straipsnio 1 punktą reikia aiškinti siaurai, nes jame numatyta vieno iš pagrindinių minėto reglamento tikslų įgyvendinimo kliūtis, todėl šio straipsnio 34 straipsnio 1 punkte numatyta viešosios tvarkos išlyga galima remtis tik išimtiniais atvejais (šiuo klausimu žr. minėto Sprendimo *Apostolides* 55 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką).
- 49 Šiomis aplinkybėmis, kaip išplaukia ir iš nusistovėjusios teismo praktikos, nors pagal minėto 34 straipsnio 1 punkte nurodytą išlygą valstybės narės iš esmės gali laisvai apibrėžti viešosios tvarkos reikalavimus pagal savo nacionalines koncepcijas, šios sąvokos ribų nustatymas priklauso šio reglamento aiškinimo sričiai (žr. 2000 m. kovo 28 d. Sprendimo *Krombach*, C-7/98, Rink. p. I-1935, 22 punktą; 2000 m. gegužės 11 d. Sprendimo *Renault*, C-38/98, p. I-2973, 27 punktą ir minėto Sprendimo *Apostolides* 56 punktą). Todėl Teisingumo Teismas turi ne apibrėžti valstybės narės viešosios tvarkos turinį, bet patikrinti ribas, kurių neperžengdamas valstybės narės teismas gali remtis šia sąvoka, kai atsisako pripažinti kitos valstybės narės teismo priimtą sprendimą (žr. minėtų sprendimų *Krombach* 23 punktą; *Renault* 28 punktą ir *Apostolides* 57 punktą).
- 50 Šiuo aspektu reikia pažymėti, kad Reglamento Nr. 44/2001 36 straipsnyje ir 45 straipsnio 2 dalyje įtvirtinus draudimą užsienio teismo sprendimą peržiūrėti iš esmės, sprendimo vykdymo valstybės narės teismui neleidžiama atsisakyti pripažinti arba vykdyti šį sprendimą vien tuo pagrindu, kad valstybės, kurioje jis priimtas, teismo taikyta taisyklė skiriasi nuo taisyklės, kurią būtų taikęs valstybės, kurioje prašoma pripažinti sprendimą, teismas, jei pats būtų nagrinėjęs bylą. Taip pat valstybės, kurioje prašoma pripažinti sprendimą, teismas negali tikrinti valstybės, kurioje sprendimas priimtas, teismo padarytų faktinių ar teisinių išvadų tikslumo (žr. minėtų sprendimų *Krombach* 36 punktą; *Renault* 29 punktą ir *Apostolides* 58 punktą).
- 51 Taigi Reglamento Nr. 44/2001 34 straipsnio 1 punkte numatyta viešosios tvarkos išlyga galima remtis tik jei kitoje valstybėje narėje priimto teismo sprendimo pripažinimas arba vykdymas būtų toks nesuderinamas su valstybės, kurioje prašoma pripažinti sprendimą, teisine sistema, kad tai pažeistų pagrindinį principą. Pažeidimas turi sudaryti teisės normos, valstybės, kurioje prašoma pripažinti sprendimą, teisės sistemoje laikomos esmine, akivaizdų pažeidimą arba teisės, kuri toje teisės sistemoje laikoma pagrindine, akivaizdų pažeidimą (žr. minėtų sprendimų *Krombach* 37 punktą; *Renault* 30 punktą ir *Apostolides* 59 punktą).
- 52 Kalbant apie teisę į teisingą procesą, į kurią daroma nuoroda pateiktame klausime, reikia priminti, kad šią teisę lemia bendros valstybių narių konstitucinės tradicijos ir ji buvo patvirtinta Chartijos 47 straipsnio antroje pastraipoje, kuri, kaip matyti iš šio straipsnio paaiškinimų, atitinka EŽTK 6 straipsnio 1 dalį (žr. 2010 m. gruodžio 22 d. Sprendimo *DEB*, C-279/09, Rink. p. I-13849, 32 punktą).
- 53 Šiuo aspektu Teisingumo Teismas nusprendė, kad teisės į teisingą procesą paisymas reikalauja, kad visi teismo sprendimai būtų motyvuoti tam, kad atsakovas suprastų jo nuteisimo priežastis ir dėl tokio sprendimo galėtų veiksmingai ir naudingai kreiptis į aukštesnės instancijos teismą (šiuo klausimu žr. minėto Sprendimo *ASML* 28 punktą).
- 54 Iš to išplaukia, kad sprendimo vykdymo valstybės narės teismas turi teisę iš principo pripažinti, kad už akių priimtas sprendimas, kuriame nėra vertinimo dėl dalyko, ieškinio pagrindo ir pagrindimo, yra pagrindinės teisės šios valstybės narės teisės sistemoje apribojimas.
- 55 Šiuo klausimu Teisingumo Teismas vis dėl to nusprendė, kad pagrindinės teisės nėra absoliuti prerogatyva ir gali būti ribojamos su sąlyga, kad tokie ribojimai faktiškai atitinka bendrojo intereso tikslus, kurių siekiama aptariamomis priemonėmis, ir siekiamo tikslo atžvilgiu nėra akivaizdus ir neproporcingas garantuojamų teisių pažeidimas (šiuo klausimu žr. 2006 m. birželio 15 d. Sprendimo

Dokter ir kt., C-28/05, Rink. p. I-5431, 75 punktą; 2009 m. balandžio 2 d. Sprendimo *Gambazzi*, C-394/07, Rink. p. I-2563, 29 punktą ir 2010 m. kovo 18 d. Sprendimo *Alassini*, C-317/08-C-320/08, Rink. p. I-2213, 63 punktą).

- 56 Nagrinėjamu atveju Jungtinės Karalystės vyriausybė patikslino, kad už akių priimtas sprendimas, kaip antai pagrindinėje byloje nagrinėjamas *High Court* sprendimas, gali būti priimtas tik jei, pirma, ieškovas praneša ir pateikia pirminį skundą („claim form“) bei išsamų reikalavimų aprašymą („particulars of claim“), kuriame pateikiami išsamūs teisės pagrindai ir faktinės aplinkybės, dėl kurių kilo ginčas ir kuriais netiesiogiai remiamasi pačiame sprendime, ir, antra, atsakovas, tinkamai informuotas apie jam pareikštą ieškinį, nepateikia arba neinformuoja apie savo siekį pateikti atsiliepimą į ieškinį per nustatytą terminą.
- 57 Šioje proceso sistemoje tokio sprendimo už akių priėmimo tikslas – užtikrinti greitą, veiksmingą ir pigesnę proceso, pradėto dėl neginčijamų skolų ieškojimo, eigą siekiant tinkamai vykdyti teisingumą.
- 58 Reikia pripažinti, kad toks tikslas savaime gali pateisinti teisės į teisingą procesą apribojimą tiek, kiek ši teisė reikalauja, kad teismo sprendimai būtų motyvuoti.
- 59 Tokiu atveju prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, atsižvelgdamas į konkrečias pagrindinės bylos aplinkybes, privalo patikrinti, ar Jungtinės Karalystės proceso sistemoje įtvirtintas apribojimas nėra akivaizdžiai neproporcingas siekiamo tikslo atžvilgiu (šiuo klausimu žr. minėto Sprendimo *Gambazzi* 34 punktą).
- 60 Atsižvelgiant į tai reikia konstatuoti, kaip nurodė generalinė advokatė savo išvados 83 punkte, kad pareigos motyvuoti apimtis gali skirtis, nelygu aptariamo teismo sprendimo pobūdis, ir, atsižvelgiant į visą procesą bei visas reikšmingas aplinkybes, turi būti analizuojama paisant procesinių garantijų, kurias apima šis sprendimas, siekiant patikrinti, ar jos suinteresuotiems asmenims užtikrina galimybę naudingai ir veiksmingai pateikti ieškinį dėl šio sprendimo (šiuo klausimu žr. 2006 m. gegužės 2 d. Sprendimo *Eurofood IFSC*, C-341/04, Rink. p. I-3813, 66 punktą ir minėto Sprendimo *Gambazzi* 40, 45 ir 46 punktus).
- 61 Tai pagrindinėje byloje reiškia, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas gali, kaip nurodė generalinė advokatė savo išvados 88 ir 89 punktuose, įvertinti, be kita ko, ar ir kiek *Trade Agency* buvo susipažinusi su išsamiu *Seramico Investments* reikalavimų aprašymu, ir *Trade Agency* turimus apskundimo būdus paskelbus minėtą sprendimą tam, kad galėtų prašyti jį pakeisti arba panaikinti.
- 62 Atsižvelgiant į visą tai, kas išdėstyta, į antrąjį klausimą reikia atsakyti taip: Reglamento Nr. 44/2001 34 straipsnio 1 punktas, į kurį daroma nuoroda jo 45 straipsnio 1 dalyje, turi būti aiškinamas taip, kad sprendimo vykdymo valstybės narės teismas, remdamasis viešosios tvarkos išlyga, negali atsisakyti vykdyti už akių priimtą teismo sprendimą išspręsdus bylą iš esmės, kuriame nepateiktas nei ieškinio dalyko, nei jo pagrįstumo vertinimas ir kuriame nėra jokių argumentų dėl jo pagrįstumo, motyvuodamas tuo, kad juo pažeidžiama atsakovo teisė į Chartijos 47 straipsnyje numatytą teisę į teisingą procesą.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 63 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (pirmoji kolegija) nusprendžia:

1. 2000 m. gruodžio 22 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 44/2001 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo 34 straipsnio 2 punktą, į kurį daroma nuoroda šio reglamento 45 straipsnio 1 dalyje, skaitomas kartu su minėto reglamento 16 ir 17 konstatuojamosiomis dalimis, turi būti aiškinamas taip, kad jei atsakovas pateikia ieškinį dėl išvados, kuria konstatuojama, jog kilmės valstybėje narėje už akių priimtas sprendimas, su kuriuo pateikiamas pažymėjimas, vykdytinas, ir tvirtina, kad jam nebuvo pranešta apie dokumento, kuriuo remiantis pradėtas procesas, pateikimą, tokį ieškinį gavęs valstybės narės teismas kompetentingas patikrinti minėtame pažymėjime esančios informacijos ir įrodymų atitiktį.
2. Reglamento Nr. 44/2001 34 straipsnio 1 punktą, į kurį daroma nuoroda jo 45 straipsnio 1 dalyje, turi būti aiškinamas taip, kad sprendimo vykdymo valstybės narės teismas, remiantis viešosios tvarkos išlyga, gali atsisakyti vykdyti už akių priimtą teismo sprendimą išsprendus bylą iš esmės, kuriame nepateiktas nei ieškinio dalyko, nei jo pagrįstumo vertinimas ir kuriame nėra jokių argumentų dėl jo pagrįstumo, vykdyti teismo sprendimą tik jeigu jam, atsižvelgiant į bendrą proceso vertinimą ir į konkrečias aplinkybes, nekyla abejonių, kad sprendimas yra akivaizdus ir neproporcingas atsakovo teisės į teisingą procesą, numatytos Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 47 straipsnyje, pažeidimas ir nėra įmanoma tinkamai ir veiksmingai jį apskūsti.

Parašai.